

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. E. L.**, bývajúceho v J., zastúpeného JUDr. J. Š., advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **M., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 200/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2013 sp. zn. 13 Co 203/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 11. decembra 2009 č.k. 20 C 200/2007-298 uložil žalovanej povinnosť poskytnúť žalobcovi do 3 dní v televíznom vysielaní M. vo vysielacom čase relácie „P.“ ospravedlnenie (text ktorého bol súčasťou výroku tohto rozsudku) za zásah do jeho osobnostných práv; zároveň žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi do 3 dní náhradu nemajetkovej ujmy 13 000 €. V odôvodnení tohto rozsudku uviedol, že žalovaná 4. októbra 2004 v relácii „P.“ odvysielala príspevok „Rozdeľuj a panuj“, ktorý neoprávnene zasiahol do osobnostných práv žalobcu, lebo obsah relácie vyvolal u diváka dojem, že žalobca (policajt) neoprávnene podniká, koná v rozpore so zákonom a zúčastňuje sa na porušovaní daňových predpisov a nelegálnej činnosti spojenej s ťažbou dreva.

Na odvolanie žalobcu a žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 15. februára 2010 sp. zn. 13 Co 26/2010 napadnutý rozsudok zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že v uznesení

vyslovený právny názor bude v ďalšom konaní pre súd prvého stupňa záväzný. V odôvodnení tohto zrušujúceho uznesenia odvolací súd medziiným uviedol, že právne závery, na ktorých spočíva prvostupňový rozsudok, nezodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania, ale ani zásadám, na ktorých je budovaná občianskoprávna ochrana osobnosti a ústavou garantované právo prejavu.

Okresný súd Banská Bystrica po doplnení dokazovania rozsudkom z 2. mája 2012 č.k. 20 C 200/2007-507 žalobu v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení uviedol, že predpokladom úspešnosti žaloby, ktorou sa fyzická osoba domáha ochrany jej osobnosti, je preukázanie, že žalovaný subjekt neoprávnene zasiahol do osobnostných práv. Média, vrátane televízií, zohrávajú v demokratickej spoločnosti významnú úlohu, sú oprávnené zverejňovať informácie verejného záujmu a realizáciou slobody prejavu plnia úlohu „strážneho psa demokracie“. Ak televízna relácia poskytne divákovi pravdivé informácie, nedopúšťa sa neoprávneného zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby, ktorej sa zverejnená informácia týka. O neoprávnený zásah do osobnosti ide len v prípade uverejnenia nepravdivých informácií o dotknutej osobe, ktoré majú negatívny dopad na jej česť, dôstojnosť alebo dobré meno. V prejednávanej veci bolo výsledkami dokazovania preukázané, že odvysielaná televízna relácia obsahovala pravdivé informácie o žalobcovi. Žalobca neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že žalovaná o ňom uviedla nepravdivé informácie, a že tým neoprávnene zasiahla do jeho osobnostných práv. Súd prvého stupňa z týchto dôvodov považoval žalobu za neopodstatnenú v oboch jej častiach (čo do požadovaného ospravedlnenia, aj čo do žiadosti o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch), a preto ju zamietol. Žalovanej, ktorá bola v konaní procesne úspešná, priznal náhradu trov (§ 142 ods. 1 O.sp.).

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 29. januára 2013 sp. zn. 13 Co 203/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení uviedol, že v prejednávanej veci bolo potrebné posúdiť, či záujem informovať verejnosť prevažoval nad záujmom žalobcu. Média sa totiž nesmú neoprávnene dotýkať osobnostných práv tretích osôb, patrí im ale právo zverejňovať informácie a myšlienky verejného záujmu. Treba rešpektovať špecifiká televíznych reportáží určených pre informovanie širokej verejnosti, ktoré neraz musia s ohľadom na rozsah a divácky záujem pristupovať aj k nevyhnutným zjednodušeniam. Nie každé zjednodušenie podané v televíznej relácii vedie ale k zásahu do osobnostných práv dotknutej osoby. Rozhodujúce je, či celkové vyznenie

informácie zodpovedá pravde. V danom prípade zo strany žalobcu neboli v konaní predložené žiadne dôkazy, ktoré by preukázali, že informácie podané v predmetnej relácii, neboli pravdivé, a teda mohli byť spôsobilé privodiť ujmu na osobnostných právach žalobcu. Súd prvého stupňa preto správne žalobu zamietol majúc za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal ním tvrdené skutočnosti. Žalovaná v konaní dôkazom pravdy preukázala pravdivosť informácií odvysielaných 4. októbra 2004 televíziou M. v relácii „Rozdeľuj a panuj“. Ak prevažná časť reportáže mala pravdivý skutkový základ a ani inak nevybočila z pravidiel korektnej žurnalistiky, neboli splnené podmienky pre vyhovieť žalobe. Ako vecne správny posúdil odvolací súd prvostupňový rozsudok aj vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca s tým, že tento jeho mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný podľa § 238 ods. 1 O.s.p. V dovolaní (na str. 4 odsek 4) výslovne uviedol, že napáda „rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici 13 Co 203/2012 zo dňa 29.01.2013, ktorým došlo k zmene rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 20 C 200/2007 zo dňa 11.12.2009, ktorým bol odporca zaviazaný k povinnosti uverejniť v televíznom vysielaní televízie M. ospravedlnenie v znení: ...“ a ďalej, ktorým bol odporca „...zaviazaný k povinnosti zaplatiť navrhovateľovi nemajetkovú ujmu v sume 13 000 Eur ...“. Podľa názoru žalobcu spočíva napadnutý rozsudok odvolacieho súdu na neúplných skutkových zisteniach, nesprávnom vyhodnotení vykonaných dôkazov, nesprávnych a dostatočne nepodložených skutkových záveroch, ako aj na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa neho v ničom neobstojí záver súdov, že neunesol dôkazné bremeno. Naopak, v konaní dostatočne preukázal, že v čase odvysielania relácie už nebol policajt (osoba verejného záujmu) a reláciou, v rámci ktorej boli o ňom odvysielané nepravdivé, pravdu skresľujúce a difamujúco pôsobiace informácie, bolo neoprávnene zasiahnuté do jeho osobnostných práv. Súd v danej veci nerozhodli správne a bez náležitého podkladu zamietli jeho opodstatnene podanú žalobu. Žiadal preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť „a vec vrátiť súdu I. stupňa na ďalšie konanie“.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.)

zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

1. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Žalobca v dovolaní uviedol, že jeho dovolanie je procesne prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p., lebo (podľa jeho názoru) smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok.

Prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O.s.p.) je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak oba súdy inak (odlišne) posúdili okolnosti významné pre rozhodnutie veci, v dôsledku čoho rozdielne určili (deklarovali) práva a povinnosti účastníkov konania. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozsudku posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne) ako súd prvého stupňa, nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok (v súvislosti s tým viď aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 48/2007, 1 Cdo 90/2011, 5 Cdo 251/2012).

Riešenie otázky prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. treba založiť na porovnaní obsahu dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a toho rozsudku

súdu prvého stupňa, vecná správnosť ktorého bola posudzovaná v odvolacom konaní, z ktorého vzišiel tento rozsudok odvolacieho súdu. Na základe takéhoto porovnania dovolací súd konštatuje, že posúdenie práv a povinností účastníkov je v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2013 sp. zn. 13 Co 203/2012 rovnaké ako v rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 2. mája 2012 č.k. 20 C 200/2007-507. Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je v dôsledku toho jednoznačne potvrdzujúci, a to tak v zmysle obsahovom, ako aj formálnom.

Dovolateľ zreteľne vyvodzuje „rozdielnosť“ významnú z hľadiska § 238 ods. 1 O.s.p. z nenáležitého porovnania obsahu dovoláním napadnutého rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2013 sp. zn. 13 Co 203/2012 a (už skôr zrušeného) rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 11. decembra 2009 č.k. 20 C 200/2007-298. Dovolateľ prehliada, že tento prvostupňový rozsudok – v dôsledku jeho zrušenia – v konečnom dôsledku nekonštituoval žiadne práva alebo povinnosti účastníkov konania a ich (ne)existenciu ani nedeclaroval.

Vzhľadom na to, že dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska posúdenia práv a povinností rovnaký ako ním potvrdený rozsudok prvostupňového súdu, nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania žalobcu vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené ani v § 238 ods. 2 O.s.p., ani v § 238 ods. 3 O.s.p.

Prípustnosť podaného dovolania teda z § 238 O.s.p. nevyplýva.

2. So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z tohto ustanovenia nemožno vyvodit'.

Pokiaľ dovolateľ spochybňuje správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov a z nich vyvedených skutkových záverov, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p. Dovolateľom tvrdená neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Žalobca odôvodňuje dovolanie aj tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); zároveň je zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (porovnaj R 54/20102 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

K námietke dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že judikatúrou najvyššieho súdu je nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho

stupňa považovaná za tzv. inú procesnú vadu konania (viď R 111/1998), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá – nejde totiž o procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011). K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu z hľadiska prípustnosti dovolania sa aktuálne vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012, v ktorom uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Ani v iných právnych veciach, v ktorých dovolací súd zotrval na aktuálnosti judikátu R 111/1998, nebolo zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky konštatované porušenie ústavných práv (viď napríklad II. ÚS 110/2013, I. ÚS 35/2013, I. ÚS 33/2013, II. ÚS 66/2013).

3. Dovolateľ v prejednávanej veci napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu ako celok. V dovolaní vyjadril aj nespokojnosť s výrokom tohto rozsudku o trovách konania. Treba však zdôrazniť, že jeho dovolanie smeruje v tejto časti proti rozhodnutiu, ktoré je súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.).

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak smeruje proti uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Žalobcom podané dovolanie v časti smerujúcej proti výroku o trovách konania by však vzhľadom na právnu úpravu (viď § 239 ods. 1 až 3 O.s.p.) bolo prípustné iba v prípade, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. So zreteľom na to, že v preskúmvanej veci k procesným vadám vymenovaným v tomto ustanovení nedošlo, je dovolanie žalobcu neprípustné aj v časti napadajúcej výrok o trovách konania.

4. Vzhľadom na to, že v prejednáwanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, odmietol najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., pričom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku.

5. V dovolacom konaní nebol žalobca procesne úspešný a právo na náhradu trov tohto konania vzniklo procesne úspešnej žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní tejto náhrady (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. decembra 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková